

утримання з вигулами-соляріями або вигулами-випасами. Показники яєчної продуктивності цесарок свідчать про перевагу сіро-крапчастої породи цесарок: за I цикл несучості, якісними показниками яйця та збереженістю поголів'я.

Таблиця 1

Продуктивність сіро-крапчастих і блакитних цесарок (n=30♀)

Показники	Сіро-крапчата	Блакитна
Несучість I циклу*, яєць/голову	101	98
Маса яйця*, (середня), грам:	46	44
- початок циклу	44	43
- середина циклу	46	45
- завершення циклу	47	45
Заплідненість яєць, %	82	80
Збереженість у віці 12 місяців, %	96	95

* Різниця показників достовірна – $P > 0,95$, $P > 0,99$.

Позитивна ціна на продукцію цесарківництва сприяє швидкій окупності даного виробництва, та можливості зниження собівартрсті одиниці продукції завдяки здешевлення кормів.

Список використаних джерел

1. Бондаренко, С. П. Полная энциклопедия птицеводства [Текст] / Светлана Петровна Бондаренко. – М.: ООО «Издательство АСТ»; Донецк: «Сталкер», 2002. – 447 с.
2. Кочиш, И. И. Птицеводство [Текст] : учеб./ Иван Иванович Кочиш, Михаил Григорьевич Петраш, Сергей Борисович Смирнов. – М.: Колос, 2004. – 407 с.
3. www.disztyuk.ucoz.com
4. www.gyongyos.comule.com
5. www.vancats.ru
6. Пустова, Н. В. Цесарка – органічна птиця [Текст] / Наталія Володимирівна Пустова // Збірник наукових праць: випуск 23 / Подільський державний аграрно-технічний університет; за загальною редакцією доктора економічних наук, професора, Заслуженого працівника с.-г. України, ректора університету (голова) В.В. Іванишина. – Кам'янець-Подільський: ПДАТУ, 2015. – Вип.23. – с.327-335.

Рарок Антон

к.с.-г.н., завідувач лабораторії

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

**ВПЛИВ СТРОКІВ І ДОЗ ВНЕСЕННЯ ДЕСИКАНТІВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ
ЗЕРНА СОРТІВ ГРЕЧКИ**

Для прискорення дозрівання зерна та скорочення тривалості періоду вегетації сільськогосподарських культур використовують хімічні препарати, до яких належать десиканти. Практика показує, що десикацію здебільшого проводять на посівах соняшнику, льону, сої, рису, гречки, пшениці, гороху, картоплі, насінників цукрових буряків, люцерни, конюшини та інших культур приблизно за 10 діб до збору врожаю

[1; 2; 3]. Гречка є цінною дієтичною культурою, тому десиканти слід використовувати лише на насінницьких посівах. У передзбиральний період у рослин гречки сповільнюється процес плодоношення, призупиняється ріст стебла, майже не відбувається споживання поживних речовин, припиняється накопичення сухої маси, розпочинається процес природної стиглості. Застосування десикантів на гречці вивчав А. А. Пиндак [4; 5]. Ним було встановлено, що хлорат магнію в дозах 10–40 кг/га за 5–6 діб до збиральних робіт є ефективним препаратом для хімічного підсушування рослин, яким можна довести їхню вологість до рівня нормативів однофазного комбайнування. Пряме комбайнування є технологічно, організаційно, енергетично й економічно ефективнішим за двофазне [3].

Мета досліджень – встановити оптимальні дози та строки внесення десикантів на посівах гречки. Дослідження проводились на дослідному полі Науково-дослідного інституту круп'яних культур ПДАТУ впродовж 2008 – 2016 рр. Для обробки посівів гречки використовувались десиканти Ураган Форте і Раундап в дозах 2,5; 3,0; 3,5; 4,0 і 4,5 л/га, без обробки десикантами (контроль) – рослини обприскані водою 200 л/га і зібрані роздільним методом після повітряно-теплової просушки в польових умовах. Строки збору врожаю – на 75, 80, 85, 90 добу.

Результатами досліджень встановлено, що мінімальні дози (2,5 і 3,0 л/га) препаратів Ураган Форте і Раундап виявились малоефективними для всіх сортів і строків збору врожаю – прирости цього показника порівняно до контролю впродовж усіх років досліджень були неістотні і не перевищували 0,01–0,03 т/га ($НІР_{05} = 0,06$ т/га). Збільшення дози внесення препарату до 3,0 л/га, дещо покращило умови прямого комбайнування гречки, проте і за її використання прирости врожаю зерна були неістотними і не перевищували 0,02–0,04 т/га. Найбільш ефективною в цьому відношенні виявилася доза внесення десиканта Ураган Форте не менше 3,5 л/га, а Раундап – 4 л/га.

У середньому за роки досліджень у варіантах з використанням цих доз препаратів рослини всіх досліджуваних сортів гречки найбільш інтенсивно втрачали вологу, були найбільш придатні до однофазного збору врожаю та мали найменші його втрати. Так, урожайність зерна в межах досліджуваних варіантів тривалості вегетації в сорту Вікторія була на рівні 1,17–1,35 т/га, Антарія – 1,33–1,54, Малинка – 1,41–1,62 і Крупнозелена – 1,39–1,60 т/га. Така врожайність забезпечила істотні прирости цього показника порівняно до контрольного варіанту відповідно на рівні 0,06–0,09 т/га (Вікторія), 0,10–0,15 (Антарія), 0,10–0,11 (Малинка) і 0,10–0,13 т/га (Крупнозелена) при $НІР_{05} = 0,06$ т/га. Оскільки рівень врожайності зерна всіх сортів залишився незмінним (у межах похибки), тому подальше збільшення доз препаратів більше рівня 4,0–4,5 л/га виявилось недоцільним.

Залежно від тривалості вегетації було встановлено, що для середньостиглих сортів Вікторія, Антарія і Малинка найоптимальнішим є однофазний збір врожаю на 85 добу від початку появи сходів після попередньої десикації посівів – урожайність тут була найвищою і в середньому за роки досліджень відповідно склала 1,39 т/га, 1,65 і 1,62 т/га. Подальша затримка з використанням цього агроприйому до тривалості вегетації у 90 діб спричинила істотні втрати врожаю в зазначених сортів на рівні 0,07–0,10 т/га при $НІР_{05} = 0,07$ т/га. Для пізньостиглого сорту Крупнозелена, оптимальним також був і останній з досліджуваних строків збору – 90 діб. Так, за використання цих строків збору в поєднанні з десикацією одержано найвищу врожайність на рівні 1,58–

1,60 т/га, що на 0,07–0,21 т/га істотно більше інших варіантів збору врожаю.

Отже, застосування десикації в технології вирощування гречки дає можливість вчасно і з найменшими втратами зібрати врожай цінної круп'яної культури – гречки. Дослідженнями встановлено, що вищою ефективністю характеризувалися десиканти: Ураган Форте з дозою препарату 3,5 л/га і Раундап – 4,0 л/га, які забезпечили найвищу врожайність за однофазного збору на 85 добу після повних сходів у середньостиглих сортів і на 90 добу у середньо пізньостиглих.

За результатами лабораторного аналізу зерна гречки, зібраного після обробки десикантами, залишків десикантів у кожному із досліджуваних сортів не виявлено.

Список використаних джерел

1. Кирпа, М. Хімічне сушіння: десикація рослин та особливості її проведення [Текст] / М. Кирпа // Пропозиція. – 2012. – №8. – С. 84-87.
2. Сторчоус, І. Десикація посівів сої [Текст] / І. Сторчоус // Агробізнес сьогодні. – 2010. – №14. – С. 28- 29.
3. Сторчоус, І. Переджнивне підсушування рослин [Текст] / І. Сторчоус // Агробізнес сьогодні. – 2013. – № 15-16.
4. Пиндак, А. А. Изучение комплекса агротехнических приемов с целью разработки интенсивной технологии возделывания гречихи в условиях Лесостепной зоны УССР : автореф. дис. ... канд. с.-х. наук [Текст] / А. А. Пиндак. – Каменец-Подольский, 1989. – 22 с.
5. Квашук, О. В. Сучасні інтенсивні технології вирощування круп'яних культур [Текст] : навч. посіб. / О. В. Квашук. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2008. – 244 с.

Сендецький Володимир

к.с.-г.н.

Печенюк Василь

к.с.-г.н.

Овчарук Олег

д.с.-г.н.

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСНИХ ГУМІНОВИХ ОРГАНІЧНИХ ДОБРИВ, БІОСТИМУЛЯТОРІВ, ДЕСТРУКТОРІВ СОЛОМИ ТА СИДЕРАТИВ В ТЕХНОЛОГІЯХ ВИРОЩУВАННЯ КВАСОЛІ

Квасоля – цінна продовольча культура. Зерно її містить від 28 до 30% білка, 2-3% жиру, 45-52% вуглеводів та значну кількість вітаміну В1. Вирощують її на сухе зерно (луцильні сорти) або збирають у зеленому вигляді (спаржеві сорти). Споживають зерно або недостиглі боби у вареному вигляді. Широко використовують квасолю у консервній промисловості. Солому квасолі можна згодовувати великій рогатій худобі і вівцям. Вирощування квасолі дає змогу краще використовувати робочу силу в господарствах, оскільки сіють цю культуру пізніше, ніж зернові. Однак в існуючих технологіях її вирощування недостатньо використовуються сучасні досягнення науки - застосовування органічних добрив і комплексних гумінових